

גזירה מקצתה אטו כולה –

A decree on a partial discharge on account of the whole

OVERVIEW

טמאה (מספק) she becomes מקצת שליא if a woman expelled a ר"א taught that immediately. The reason is because אין מקצת שליא בלא ולד. The גמרא asked that we know this (that אין מקצת וכו' from a משנה which teaches us that if a cow expels a אין מקצת because [seemingly] because אין מקצת שליא is not בשחיטת האם. The גמרא refutes this; the משנה may maintain יש מקצת שליא בלא ולד (and really the remaining שליא should be מותר), and the reason the remaining שליא is אסורה is גזירה מקצתה אטו כולה, that if we will permit it to be eaten when it was יצתה מקצתה, we may come to permit it to be eaten when it is יצתה כולה. Our תוספות will discuss what exactly the concern is, and why this concern does not apply by an אשה, only by a בהמה.

The rule is that anything which is expelled from the cow (while it is alive) [which may contain a (partial) ולד] is אסורה באכילה¹, even if it reenters the cows womb and was there האם כשנשחט.

גזרינן מקצתה אטו כולה' expression גמרא's comments on the תוספות

לאו דוקא דאיך נוכל לטעות להתייר כולה -

It is not precise to say that the גזירה was כולה אטו מקצתה, that we are concerned that even if the entire שליא is expelled it would mistakenly be thought to be באכילה מותר; **for how could we mistakenly permit the entire שליא** to be eaten?!

² גזירה explains why it is not a reasonable תוספות

שגם ביציאת מקצתה היוצא אסור מדאורייתא³ -

For even by a partial discharge, the part of the שליא which was expelled is אסור מדאורייתא to be eaten, so how can we say that if the entire שליא is expelled that we may think that it is מותר.

anticipates a possible explanation and rejects it. The גזירה מקצתה אטו כולה may be understood as follows. If we would permit the שליא that remains inside to be eaten when יצתה

¹ We derive this from the פסוק of תאכלו לא ובשר בשדה טרפה, that any בשר that was למחיצתו is יצא חוץ.

² This explanation is based on the ח"י הרשב"א.

³ If we maintain אין מקצת שליא בלא ולד it is אסור because there is a ולד (מקצת) ודאי in this שליא, and even if we maintain יש מקצת שליא בלא ולד it is אסור מספק for perhaps there is a (partial) ולד in this שליא. [Others maintain that even a שליא itself, without a ולד, is considered an אבר, and is אסור ביוצא.]

מקצתה, we will mistakenly assume that since this שליא (which is inside) is permitted to be eaten שחיטת (בשחיטת האם), it should also be permitted to be eaten when it is entirely expelled before שחיטת. ⁴ This might be the גזירה. However, תוספות rejects this interpretation. If that would be the חשש, then the גזירה should have been worded differently. The גמרא should have said, we cannot eat the inside שליא on account that we may come to eat an expelled שליא on the outside!

ולא קאמרינן גזירה מה שבפנים אטו מה שבחוץ -

However the גמרא did not state that there is a decree on what is inside the cow (to prohibit it from being eaten) on account that it may be confused with what is outside the cow! This proves that there is no such concern; for we know that whatever is expelled from the cow before the שחיטה is אסור מדאורייתא. The question remains why should we confuse כולה (on the outside) with מקצתה (on the outside, and forbid whatever is inside even בשחיטת האם)

מקצתה אטו כולה has an additional difficulty with תוספות:

ועוד אי גזרינן אטו כולה באשה נמי לגזור -

And furthermore if we are גוזר by a כולה אטו מקצתה, then **we should also be גוזר by an אשה מקצתה אטו כולה.** ⁵ Why is it that we are גוזר by a כולה אטו מקצתה (even though it seems illogical⁶) and we are not גוזר by an אשה as well.

תוספות offers his interpretation:

אלא יש לומר דאטו רובה קאמרינן -

We will rather say that אטו רובה (on account of the majority); תוספות explains -

דאי שרית ביציאת מקצת מה שבפנים משום כל אשר בבהמה -

For if we will permit to eat the part of the שליא which remains inside the cow by a partial discharge, because the תורה writes כל אשר בבהמה (everything which is in the בהמה may be eaten) -

אף על פי שיש לחוש שמא יצא ראשו באותו מקצת -

⁴ The aforementioned is based on the פרץ רבינו. See פנ"י for a (slightly) different explanation, that תוספות anticipates what רש"י states that we are concerned by יצתה כולה if the שליא will return inside the womb. תוספות rejects this, for if this is a real concern, then it is not necessary to say מקצתה אטו כולה. The גזירה can be made by the case of מקצתה itself. If we will maintain that by a שיעתה מקצתה, שליא שיעתה שבפנים, מותר (on account of a ס"ס), then people will assume that there is no וולד in the מקצת שליא that was expelled, this will cause them to be מתיר the מקצת שליא if it reenters the womb. However this מקצת שליא is certainly אסורה (for there is [at least] a ס"ס there). The גמרא should have referred to this גזירה as שבחוץ מה שבפנים. The fact that the גמרא does not make any reference to such a גזירה proves that we are not concerned that the שליא will reenter the womb.

⁵ Therefore, we will have no more proof that אין מקצת שליא בלא וולד. It is possible that יש מקצת שליא בלא וולד; however even if יצתה מקצת שליא (where it is a ס"ס), nevertheless she is טמאה, for we a כולה אטו מקצתה. There would be no need for the statement of ר"א for we can know this from the משנה that we are כולה אטו מקצתה.

⁶ We are concerned that the people will be מתיר without asking; the same should apply by אשה.

Even though there is a concern that perhaps the head was expelled in this partial discharge (in which case the שליא would be אסור), and if we nevertheless permit it because the תורה writes בבהמה⁷, then -

יבא להתיר ביציאת רובו אותו מיעוט שבפנים מהאי טעמא -

It may come to pass that even when a majority of the שליא was expelled, the minority of the שליא remaining inside will be mistakenly permitted to be eaten for this very same reason (for we will assume that כל בבהמה תאכלו overrides any concern that the head [or a majority of the fetus] was expelled in this שליא רוב, just as we were not concerned that the head may have been expelled in the שליא מקצת, on account of בבהמה). (כל אשר בבהמה).

ולא ידעו שבמקצת הוי ספק ספיקא -

And people will not know to distinguish between a שליא מקצת where it is a ס"ס (perhaps no part of the וולד was expelled in the שליא מקצת, and even if some part was expelled, it was only a minority and not the head) and a שליא רוב where there is no ס"ס (we assume that when יצתה רוב שליא, then the רוב וולד was expelled). This reasoning applies only by a בהמה -

אבל גבי אשה לא שייך למגזר דלא אתי למיטעי -

However by a woman (if we were to assume that בלא וולד (יש מקצת שליא בלא וולד) **it is not appropriate to make a decree** (that even if a מקצת שליא was expelled, she should become טמאה even though it is a ס"ס, on account that if we will consider here טהורה by a שליא רוב, we will also mistakenly consider her טהורה even by a שליא רוב [where there is no ס"ס], this is not valid) **for it will not come to such a mistake -**

דליכא טעמא במה יטעו להשוות רוב למקצת -

For there is no reason why they should be confused and compare a majority to a minority by a woman expelling a שליא; people will understand that by יצתה רוב שליא it is considered a לידה and the woman is טמאה -

אבל בבהמה יטעו לומר שמה שבפנים לעולם אינו כילוד כל זמן שלא יצא -

However by a cow they will be confused and say that (even though the שליא רוב was discharged, and that may be considered a לידה, nevertheless) **whatever is inside the cow is never considered 'born' as long as it did not exit the cow.** Therefore they will mistakenly assume that even if יצתה רוב שליא, nevertheless, whatever שליא remains inside the cow is always מותר בשחיטת האם [on account of תאכלו כל בבהמה], regardless if יצתה רוב שליא or יצתה מקצת שליא (since that מקצת which remains is not considered 'born', but rather part of the [mother] cow).

אשה by an גזירה מקצתה אטו כולה offers another reason why there is no תוספות

אי נמי באשה לא גזרינן למנות מיום ראשון דחומרא דאתי לידי קולא היא -

Or you may also say, that by an אשה (if יש מקצת שליא בלא וולד and she is מעיקר הדין

⁷ This overrides any concern that there may have been a birth הראש.

ימי טומאה **that she should count the גזירה** (then) **we would not be גזירה** (טהורה ביום ראשון **from day one, for it is a חומרא that can develop into a קולא** -

דדלמא לא ימנו מיום ב' למיהב לה ימי טומאה -

For perhaps (if she is required to consider day one as **יום טומאה**) **they will not count her ימי טומאה from day two** (but only from day one) and will consider day fifteen as **מספק** ימי טומאה, when in reality it is still part of he ימי טומאה since on day one she was **מספק** only (ספיקא).

אשה by an גזירה offers a third reason why there is no תוספות

אי נמי באשה לא גזרינן דאפוש טומאה לא מפשינן כדאמרין בביצה (דף ז,א.) -

Or you may also say that by a woman we are not גזירה **that she should be טמא** (טמא **מספק** she touches after the discharge become **טהרות**) **for we do not wish to increase טומאה as the גמרא states in ביצה**. Therefore if **מעיקר** **מספק** she is **טהורה** we will not be **גזירה** **that she should become טמא** and cause **טהרות** to become **טמא** (only) on account of a **חשש** of a mistake that some may make. However by a **בהמה** where we are discussing **גזירה** **מקצתה** **אטו רובה**, there we can be **איסור אכילה**.

תוספות is dissatisfied with this last answer:

מיהו לעיל⁸ פירשנו דלא איירי לענין טומאה אלא לאוסרה לבעלה -

However we have previously explained that (when we say that the **אשה** is **טמאה** [מספק] from day one) **it is not concerning the laws of טומאה** (that if she touches **טהרות** they become **טמא**) **but rather** she is **טמא** in regards **that she is forbidden to her husband** (a **טמאה** is **יולדת** as a **נדה**). Concerning a forbidden relationship with her husband, that is not considered **טומאה** **אפוש** and we would make a **גזירה**. Therefore according to **תוספות** we will need to assume the first two answers.

תוספות cites רש"י's differentiation between a **בהמה** and an **אשה**:

ופירוש הקונטרס דבאשה לא שייך למגזר דלא אתי למטעי -

And רש"י explained that by a woman the גזירה is not applicable, for no one will become confused (and assume that even if the entire **שליא** was expelled she is not **טמאה**) -

דכיון דחזו דמכי ילדה בשני מטמינא לה -

For since they see that when she 'births' on day two we do consider her טמאה, **טהורה** she is **יצאה כולה** therefore we can not ever make the mistake that by

תוספות has a difficulty with רש"י's interpretation:

וקשה דהא דחזינן דמטמינא לה בשני אמרי משום דנפקא כולה:

⁸ בע"א בד"ה דאין

And there is a difficulty! For that which we see that she is טמאה on day two, we will assume that she is טמאה only because the entire שליא was expelled; however we may still mistakenly assume that when יצתה רוב שליא, she will be טהור. The question still remains let us be גוזר מקצתה אטו רובה!

SUMMARY

[The גמרא of the ה"א was] that by a בהמה even if we assume that יש מקצת שליא בלא ולד, nevertheless if יצתה מקצתה the remaining שליא is באכילה on account of a גזירה, that we will permit the remaining שליא to be eaten even if יצתה רובה. However by an אשה if אשה ולד יש מקצת שליא בלא ולד we would not be כולה אטו כולתה, either because no one will confuse רוב with מיעוט, or because it is a קולא דאורייתא.

THINKING IT OVER

1. Is it appropriate to be גוזר by מקצת on account of רוב; or do people readily distinguish between רוב and מקצת?
2. According to תוספות that the חשד is if we will be שבפנים when מתיר מה שבפנים is expelled, we may be שבפנים even if יצתה רוב שליא; then why are we not גוזר on שבפנים (by a viable ולד) if יצא אבר אחד, on account that we may come to be שבפנים if a רוב ולד was יצא?⁹

⁹ נח"מ See.